

DE STANDAARD

Vrijdag 28 Januari.

Abonnementsprijs per 3 maanden:
Voor Amsterdam f 2.50. — Buiten Amsterdam franco f 2.90.
Enkele Nummers 5 Cents aan het Bureel.

BUREEL: Warmoesstraat 106, Amsterdam.
Directeur-Uitgever J. H. KRUYT.

Advertentiën, van 1 tot 6 regels 90 Cents,
iedere regel daarenboven 15 Cents. Aanvragen of vermelding
van liefdegaven 10 Cents per regel.

Een hachlijke keuze.

V.

Fouten te verhehlen baat niet, en slechts van erkende en beleden feiten ontgaat ook een staatkundige partij de doodelijke naverking.

Vandaar dat we met volkomen openhartigheid den niet onberispelijken zet op het schaakbord aanwezig, die in de Paaschweek des vorigen jaars door Mackay en zijn vertrouwde raadslieden, en door hen op rekening van heel onze partij, is gedaan.

Want dit laatste sta van meet af vast.

Het gemeenschapsgevoel en de geest van politieken samenhang moet met zulk een kracht in onze rangen werken, dat we ons niet van elkander afscheiden, ook al daalde de winste onder het *zero* en ook al leverde de uitslag eener gedane operatie niets dan schade op.

Volkomen overtuigd van de onberispelijke goede trouw waarmee destijds door Mackay c. s. gehandeld is, en indachtig aan zoo menigvuldig fout van de beste staatslieden van alle partijen begaan, mogen wel deze heeren van ons niet vergen, dat de pers hun bedenkelijken zet onbesproken late, maar mag evenmin uit onze bespreking afgeleid, dat we deswege het zedelijk vertrouwen, dat onze partij in deze mannen stelt, ook maar eenigzins wilden schokken.

Integendeel, ook waar Heemskerk hen, van hun onvoorzichtigheid partij trekkende, schakmat zette, stellen we ons in dit tijdelijk verlies van het spel met hen lotgemeen. En gelijk ongetwijfeld door ons zou gedeeld zijn in de gunste en de gratie van gelukkiger zet, zoo stelle een iegelijk in onze partij er prijs op, ook zijn aandeel te dragen in de min aangename gevolgen, die thans uit Heemskerks meerdere geslepenheid voor ons zijn voortgevloeid.

De afwijzing der ons toen aangeboden Kabinetinformatie ligt er nu eenmaal toe, en vooral nu de toen ontvallen les het een tweede maal zelfs ondenkbaar maakt, dat ooit weer enig lid onzer partij, buiten zijn partij en Club om, over het lot dier partij beschikken zou, ligt zelfs in het toen gebeurde nog waarborg tegen komend ongeval.

En dit te meer zoo we niet terugdeinzen voor de hachlijke taak, om ons duidelijk rekenschap te geven van wat destijds op het spel stond.

Onze partij had, zoolang Groen van Prinsterer leefde, nooit een andere politieke rol gespeeld dan die van principieel schermutselen. Aan een poging om in het Parlement een tal zetels te bezetten, waarmee de meerderheid om kon slaan, was vóór '76 nimmer gedacht.

De antirevolutionaire partij bedoelde niet regeringspartij te zijn. Dit lag niet in den aard en in de natuur van haar beginselen. Daartoe weet ze veel te wel, dat de echte belijders van 's Heeren Woord, die met de eischen van dat Woord op elk terrein willen doorgaan, en geen halven maar heelen zijn, nooit anders dan in kleine minderheid in ons land waren, en ook nu nog worden gevonden.

De Calvinisten uit den Opstand tegen Spanje waren geen zijnde deel van onze bevolking. In de dagen van Dordt waren ze wellicht tot een achtste geklommen. In het midden der zeventiende eeuw misschien tot nog iets meer. Maar daarna daalden ze steeds. En ook al mag het betwijfeld, of ze in den loop dezer eeuw wel ooit zoo talrijk als thans waren, toch komen ze ook zoo stellig niet boven het één tiende uit den Spaanschen tijd uit.

Een regeringspartij in den gewonnen zin te willen vormen, lag dus niet op onzen weg, en al wat Groen van Prinsterer deed was weersland wekken

tegen de ongeloofspropaganda, teneinde vrijheid op elk terrein te scheppen voor den vrijen loop van het Evangelie.

Daartoe diende zijn onafgebroken toespraak tot het Volk. Daartoe zijn telkens afgebroken debat in de Kamer. Daartoe ook zijn poging om bij de stembus, als meetellend makelaar, tusschen de partijen in het geding te treden.

En na Groen's dood scheen het zelfs gewaagd ook maar die sobere positie te blijven innemen.

Het parool ging daarom in 1877 uit: „Zich terug trekken uit den Regeeringskring om te beter het volk te bewerken.”

„*Reculer pour mieux sauter!*” wierd het wachtwoord!

En van 1877 tot 1878 hield men zich aan die positie stipt en trouw.

Toen echter is er plotseling, buiten ons om, dank zij Kappeyne's schoolwet en het Volkspetitionnement en 's Konings fatale weigering om ons ter wille te zijn, op eens een tamelijk sterke reactie in het land ontstaan, die een goed deel van den politieken wind over onzen boeg bracht.

Zoo als het toen ging, vonden toch zelfs veel Conservatieven het te erg.

Dan maar saamgaan, luidde het parool van „Ultramontaansche” zijde.

En het eind was, dat we eer '80 in het land was verschenen, ons reeds op weg bevonden naar de verovering van een parlementaire meerderheid. Dit veranderde natuurlijk den stand van zaken.

Liep het eenmaal zoo, dat er zelfs voor een principieele wijziging van art. 194 een parlementaire meerderheid kon te vinden zijn, wie dorst dan de verantwoordelijkheid op zich nemen, om alle regeermacht in handen te laten van de tegenpartij?

Het feit, dat de Liberalisten zelfs onder deze Kieswet de minderheid in het cijfer vormden, was in zooverre een ontdekking.

Het keerde de verhoudingen om, en dwong hun gezamenlijke tegenstanders, om gebruik te maken van de macht, die op hun hand was gezet.

De onzerzijds reeds vroeger gebezigde aandrang om tot een *Reformbill* te komen won daardoor veld. En zelfs de Roomschen, vroeger zoo tegen elke uitbreiding, van het Kiesrecht, werden door België's en Duitschland's voorbeeld allengs voor andere gedachten gewonnen.

En zoo is het dan gebeurd, dat dank zij Kappeyne's Schoolwet en het Volkspetitionnement, in de vier jaren tijds van 1876 tot 1880 de roeping der antirevolutionaire partij plotseling is omgekeerd. Principieele, geïsoleerde groep in 1876, wierd ze reeds in 1880 opgeroepen, om saam met de overige antiliberaal partijen, en op een *Reformbill* en op omverwerping van artikel 194 af te gaan.

Streelend was deze taak zeker niet. Als kleine groep principieel te strijden, prikkelt meer het eergevoel en doet u frisscher berglucht inademen. Maar het vaderland eischte dit altoos hachelijk offer, en dat offer hebben we gebracht.

We zijn toen weer gaan opereeren op het Regeeringsterrein.

Niet in de illusie, alsof binnenkort een antirevolutionair Kabinet zou kunnen optreden, teneinde een principieel antirevolutionair program ten uitvoer te leggen.

Maar wel met het telkens aangewezen, scherp afgebakende doel om 1°. door een *Reformbill* de censuskiezers in vollen getale aan de stembus te brengen; en 2°. om met behulp dezer zilverder yertegenwoordiging een einde te maken aan den gewetensdwang, die zoowel aan ons als aan de Roomschegezinden wierd aangedaan.

Van dat oogenblik af sloegen we dus het beleg wel ter dege voor de poorten van het Regeerkskasteel.

De toelag was wel waarlijk, om de zittende ministers te verdrijven, en in hun plaats mannen te brengen, die ter

eerste instantie Censusverlaging met Tabelherziening op hun program hadden staan.

Tegelijk hiermee kwam het dan van zelf op Kamerontbinding; en van de vraag of de lagere census en de eerlijker tabel ons twee derden meerderheid zou geven, hing dan het lot van de komende Grondwetsherziening af.

Maar in elk geval, we schermutselden niet meer, maar hadden onze batterijen voor de poorten staan.

Dat wetende, deden we toen bij de stembus wat doenlijk was, om onze batterijen nog zwaarder te wapenen; en in de Kamer is met een toewijding waar we niets dan lof voor over hebben, door alle meebegerende groepen het vuur der onderscheidene batterijen op éénzelfde mikpunt gericht.

Het was dus geen spel, maar hooge nationale ernst, toen eindelijk in Paschen des vorigen jaars de parlementair uit het regeerkskasteel naar Baron Mackay's tente reed, om hem de sleutels der veste aan te bieden.

In die aanbieding van de sleutels der veste lag het grootste moment.

Een moment van geheel ander karakter dan toen Van der Brugghen in het Kabinet schoof, of ook Groen er een tijdlang voor was aangezoekt, of ook Van Zuylen met Meyer en Heemskerk in '66 zijn *trois quarts* bood. Thans voor het eerst beduidde die aanbieding van de sleutels der veste, dat ons de gelegenheid geboden wierd, om voor een beperkt en bekend en voor ieder verstaanbaar program het voordeel te bezitten van regerende partij.

Het was een hooge, zeldzame, mischien nooit meer terugkerende kans die ons thuis wierd gebracht. Maar die dan ook, juist omdat zij zoo hoog was, eens prijsgegeven, ons veel sterker dan van verre te vermoeden viel, knakken zou.

Immers nu vestigde zich eenmaal de indruk, dat we, opgeroepen om te rogeeren, voor de regeertaak terug deinsden, en zoodra ge dit ook maar even laat merken, springt alle politieke band bij u los.

Resumeerende dient dus gezegd:

1°. Tot 1876 waren we principieele volksgroep, maar juist daarom op het regeeringsterrein alleen door het exceptioneel wichtige woord van Groen en de zijnen machtig.

2°. Na 1876 trokken we ons geheel in het volk terug, om met een nieuwen aanval te wachten, tot we in dat volk sterk zouden zijn; maar dwong de onverwachte uitslag van het Volkspetitionnement ons, reeds in 1880 die teruggetrokkene houding te laten varen.

3°. Sinds 1880 was toen onze tactiek er op gericht, om door meerderheid in het parlementaire cijfer, zelf in het Kabinet een einde te maken aan de oneerlijke tyrannie onzer kieswet en, kon het, door wijziging van Art. 194 aan het ergerend schoolterisme der Liberalen.

4°. Toen in 1886 die toelag eindelijk gelukt kon zijn, is de omwoelde Kabinetsoanbieding te haastig weer uit handen gegeven, en daardoor bijna al de winste van de periode 1880-'86 verspeeld.

Buitenlandsch Overzicht.

Amsterdam, 27 Jan.

Opklaring.

Het is te midden der ontrustende geruchten en der daarop volgende beroering in onze dagen een geluk, dat althans in het Oosten de kans steeds grooter wordt, dat daar de lucht zal opklaren.

Waterdag komen de Bulgaarsche afgezanten te Konstantinopel, en dan vangen de onderhandelingen der Porte met hen aan. Naar men weet, beginnen dan ook de gezanten der mogendheden hun taak. Alle, ook de Engelsche, zullen de Porte steunen in haar poging. Weldra kan een eerste samenkomst plaats hebben.

De Bulgaarsche agent te Konstantinopel heeft tevens verklaard, dat de Bulgaarsche regenten bereid zijn af te treden, indien al de groote mogendheden daartoe raden,

Totnogtoe weigert echter Engeland zoodanigen raad te geven.

Volgens veler meening, o. a. van de Fransche bladen, was het opzienwekkend bericht van *Daily News* omtrent aanstaanden oorlog slechts een beurs-speculatie, die naar men verhaalt, in dit opzicht althans op de Parijsche beurs haar werking niet heeft gemist.

Volgens Engelsche en Fransche bladen, haastten zich de buitenlandsche gezanten te Londen, zoodra het bericht bekend was, naar het ministerie van buitenlandsche zaken. Lord Salisbury stelde hen één voor één gerust. Hij verklaarde, dat de *Daily News* geen inlichtingen van het Kabinet ontvingt; dat in den ministerraad niet over de verhouding tusschen Duitschland en Frankrijk is gesproken; dat hij niets bijzonder ontrustend ziet, en eindelijk, dat de berichten der gezanten te Parijs en te Berlijn zeer gunstig luiden voor den vrede. Te Parijs doet men alles om de onrust weg te nemen.

Daar ook te Weenen de beurs door de berichten zeer ontristend was, heeft de minister van financiën bij den kanselier Kalnoky een onderzoek ingesteld. Deze nu noemde dan staatkundigen toestand werkelijk verbeterd.

Voor *Daily News*, die zich thans met algemeenheden redt, strekt het gebeurde in elk geval niet tot eer. Het verzuimen in het blad is geschokt, en dit zal aan hetzelfde evenmin goed doen als aan de richting voor welke het strijdt. Men weet, dat een Parnellist, de heer Lucy, thans hoofdredacteur is van het blad, dat geheel onder invloed staat van den heer Labouchere, den bekenden ultra-radical.

Intusschen is weder een steen des aanstoots tusschen Engelsen en Russen weggenomen, doordat Port Hamilton in Oost-Azië den 23en Jan. door de Britten is ontruimd. Men herinnert zich hoe vóór een paar jaar, bij de toen juist niet minnelijke verhouding tusschen Engeland en Rusland, de bezetting van Hamilton zeer de aandacht trok. Het schijnt echter, dat zij niet beantwoordde aan wat men zich voorstelde: het oprichten van een station nabij de Russische. In alle geval is de zaak nu beëindigd.

Het blijkt thans wat vorst Bismarck met een der uitspraken in zijn jongste rede bedoelde. Nog altijd zijn Pruisen en 't Vaticaan aan 't onderhandelen. Men zegt, dat Pruisen aan alle geestelijke orden, behalve aan de Jezuïeten, den terugkeer wil vergunnen. De paps moet dan echter Windthorst's optreden afkeuren.

De radicalen in Frankrijk hebben bij de begroting van onderwijs een nederlaag geleden. Zij wilden alle geestelijken, die aan de gymnasiën enz. onderwijs geven, afzetten, m. a. w. de „leekenschool” al weer verder doorzetten. Dat ging echter zelfs Goblet, den man der verschierpte schoolwet, te ver. Dan zouden we alle leerlingen verliezen, wier ouders op een godsdienstige opvoeding voor hun kroost prijs stellen, zei hij. Alzoo gingen hiarin uit nuttigheidsbeginsel en om de zaak Republikeinen en Rechterzij saam. 't Voorstel werd verworpen met een meerderheid van 110 stemmen.

Een min aangename ervaring heeft de nieuwe Britsche minister Goschen opgedaan. Hij had zich te Liverpool candidaat gesteld, zeker verwachende te zullen slagen. Doch de uitslag der gehouden stemming is, dat Neville, een liberal van de partij van Gladstone, 3222 en Goschen slechts 3211 stemmen verkreeg. De meerderheid voor eerstgenoemde is dus 11 stemmen. Daar echter de geldigheid van negen der ingekomen stembiljetten wordt betwist, zal een onderzoek daarnaar gehouden worden. In alle geval is deze afloop tegen verwachting.

In de Italiaansche Kamer is de aanval der Abessiniërs op Massowah, de nederzetting aan de Rode Zee, het onderwerp geweest van verklaringen der ministers.

Die van buitenl. zaken, graaf Robilant, verklaarde in den Senaat, dat de toestand te Massowah niets verontrustend heeft, en dat de Italiaansche strijdmacht sterk genoeg is om elken aanval af te slaan. In de Kamer zeide hij, dat de Italiaansche regering niet voornemens is voor het oogenblik in Afrika een staatkunde te volgen, welke uitbreiding van gezag bedoelt. Hij beschouwde een aanval der Abessiniërs onwaarschijnlijk, en verzocht der Kamer alle ongerustheid te dien aanzien te laten varen.

Het agentschap Stefani meldt uit Soekim, dat volgens de laatste tijdingen uit

Massowah, zich de Abessinische aanvoerder Rasaloula nog altoos te Ghinda bevindt. De Italiaansche troepen staan gereed om hem te ontvangen, maar hij aarzelt op te rukken. De berichten uit andere bronnen zijn alle onjuist, heet het tevens. Dan ook dat van de *Times*, die uit Kairo verneemt, dat er te Massowah groote schrik heerscht wegens den aanval der Abessiniërs. De Arabieren vluchten in grooten getale naar Massowah. De Italianen zenden versterkingen naar Makullah, hetwelk de Abessiniërs trachten te omsingelen.

Uit Italië zijn thans een bataljon infanterie, twee stukken berggeschut en een compagnie der genie tot versterking gezonden.

De werkstaking te Charleroi is wellicht reeds geheel geëindigd. Zaterdag bedroeg het aantal werkstakers nog 1100, Maandag is het tot 600 gedaald. Te Amercoeur hebben 300 werklieden den arbeid hervat.

De Senaat der Amerikaansche Unie heeft een voorstel verworpen om een wijziging van de grondwet der Unie ten gunste van het toekennen van stemrecht aan vrouwen, bij de verkiezingen voor de wetgevende raden der verschillende Staten, te steunen.

De typhus blijft te Hamburg heerschen. Gedurende de laatste berichtswEEK werden aldaar 213 personen door die ziekte aangeast. Ook te Petersburg en Parijs komen verscheidene gevallen dezer ziekte voor. Te Lorient zijn daaraan 30 soldaten uit een kazernes bezweken.

De pokken blijven te Buda-Pest afnemen. Het aantal sterfgevallen daalde daar in de laatste berichtswEEK tot 31.

Voor zijn „*Privat-Vermogen*” heeft een Duitscher een wandeltochtje ondernomen naar..... Indië. Over Rusland en Bokhara is hij aangeland bij de Afghaansche grenzen, waar een Engelsche commissie hem van voedsel en kleeren voorzien heeft. Wijn in Afghanistan geen vreemde dingen worden toegelaten, zal hij zijn weg verder moeten nemen om de grenzen, ten einde door het Hindoe Koeshgebergte het doel van zijn tocht te bereiken. Bij zoo'n voetreisje behoort heel wat ondernemingsgeest, vooral indien men het doet, zoals onze wandelaar, zonder een cent, op zak, zonder paspoort en zonder een andere taal dan zijn eigene te kennen. Maar „een mensch zijn zin is een mensch zijn leven”.

Een zeldzaam rechtsgeeding tot schade-loosstelling voor lichamenlijken lijden is voor het Queen's Bench tribunal te Londen, begonnen. Aan een feestmaal van vrijmetselaars in Holborn had n.l. de eischer, een ambtenaar aan het departement van onderwijs, Brett genaamd, met zijn spinazie ook een voorwerp ingesikt, waarvan hij, na een langdurig ziekbed en na een tot driealen herhaalde kunstbewerking, in de gedaante van een naanaald, met een ongeveer 2 duim lange draad bevrijd werd. Hij verlangt f 24,000 schadevergoeding.

De groote slagerij van Armour & Co. te Chicago, dat graf der varkens, moet de voornaamste zijn van al dergelijke ondernemingen. In 't afgelopen jaar slachtten zij 1,112,969 varkens, 880,656 stuks vee en 85,777 schapen; 40 miljoen ponden vleesch werden in busen gepakt. Thans levert de firma een groote bezending hiervan aan Frankrijk. Nagenoeg 600 man zijn in hun dienst; op het kantoor zijn 150 bedienden.

Binnenland.

AMSTERDAM, 27 Januari.

Bij de Tweede Kamer is ingekomen het ontieningsontwerp voor den tramweg Amsterdam—Amstelveen (concessie Sanders, Harten en Beijnaast) aanvangende in de Houtbrakenstraat te Amsterdam over de terreinen der Bouwmaatschappij „Weltervreden” tot en langs den Amstelveenschenweg tot de tol en eindigende bij het begin van den Handweg.

Hoe de heer Fransen van de Putte op 20 Nov. '84 dacht over den staatkundigen plicht van een „heterogeene” *anti-liberals* partij die twee stemmen meerderheid heeft verkregen, en hoe hij op 10 Januari '87 denkt over den staatkundigen plicht van een „homogene” *liberals* partij, die acht stemmen meerderheid bij de stembus verwierf, doet het *Haagsche Dagblad* uitkomen. Ook wijst het blad er op hoe hij in '79 dacht over wijziging van art. 194 en Grondwetsherziening in 't algemeen, en hoe zijn gedachten daaromtrent zijn in '87.

Naar aanleiding van de verrassende tegenstelling tusschen het voorheen en thans te dezen opzichte, meent het blad, dat men den Zuidhollandschen Staten-Provinciaal dank verschuldigd is dat zij hem naar de Eerste Kamer zonden. Die rusttijd heeft den heer v. d. Putte blijkbaar goed gedaan. Zou niet voor meerderen zulk een rusttijd gewenscht zijn?

Ter goedkeuring is aan de Kamer aangeboden de nieuwe overeenkomst, gesloten met de maatschappij tot landaanwinning op de Friese Wadden. De Staat zal nu al zijn posten integraal vergoed krijgen uit de baten der landaanwinning vóórdat de maatschappij eenig voordeel geniet, maar na die vergoeding doet de Staat de onderneming weder aan de maatschappij over. Het vroeger subsidie van 2 ton is veranderd in een voorschot. Het waarborgkapitaal en de gelden der maatschappij worden aan den Staat overgedragen aan staat zal ontvangen de uitkeering naar de maatschappij toegezegd of de-
donden.

De aanstaande 70ste verjaardag des Konings geeft der Reg. tie van de Tijd aanleiding een woord van sympathie voor het Oranjenhuis te spreken, en te vragen, waarom men tot nu toe in Amsterdam geen toebe- reidselen maakte voor een feestelijke viering van dien dag.

Het blad hoopt niet, dat men dit najaal uit vrees voor beroeringen in dezen tijd.

De commissie van enquête uit de Tweede Kamer heeft gisteren de volgende getui- gen gehoord:

1. P. J. F. Rutten, voorzitter der Kamer van koophandel en fabrieken, en behang- selpapierfabrikant;
2. P. Mathijssen, meesterknecht in de be- hangselpapierfabriek van den heer Rutten;
3. Th. Egger, handrukker in dezelfde fabriek;
4. E. G. Philips, tabaks- en sigarenfabri- kant;
5. Th. Verhoog, sorteerder in de tabaks- en sigarenfabriek van den heer Philips;
6. Jules Regout, fabrikant van wollen do- kens en rond geweven vlieten voor het ver- vaardigen van papier;
7. Mr. F. H. J. baron De Bieborst-Rogalla Zawadzky, vice president der ar- rondissementsrechtbank te Maastricht en bo- sturslid van het departement der Maat- schappij tot Nut van 't Algemeen;
8. P. M. Courtens, wett in de wollen- dekenfabriek van den heer Jules Regout;
9. P. de Smits, spinmeester in dezelfde fabriek, allen wonende te Maastricht.

De heer J. Westerhuis te Terneuzen deelt in de Roep der volgende mede, waartuit blijkt dat de districts-bewerking door de liberalisten voor de aanstaande stembus reeds ter hand genomen is.

15 Sept. 1886 plaatste de heer J. H. Gun- ning Wz. te Utrecht eene uitvoering toe- lichting op het bekende manifest der 5 Utrechtsche Heeren in het Wageningesch Weekblad. In die toelichting wenschte de heer Gunning twee dingen duidelijk te ma- ken: 1. wat 't eigenlijk geweest is, dat hen tot zoo gewichtige en, naar zij vooruit wisten, opzienbarende stap geleid — neen, ge- perst heeft; en 2. waarom zij officieel, libe- rale" candidaten aanbevelen hebben.

Op de eerste vraag antwoordde de heer Gunning: „Het was onbegrijpelijk en in de hoogste mate roekeloos, dat de rechterzijde, bij verwerping van haar eigen formuleering van Art. 124, niet als één man stemde voor 't Regeerings voorstel. Zij heeft 'inzicht' met 'geweten' gaan verwarren." De rechterzijde heeft naar haar inzicht gestemd en haar inzicht voor haar geweten gehouden. Zie- daar hare fout, hare zonde. De heer Gunning veronderstelt dus, dat het geweten der rechterzijde hare handeling veroor- deelde, maar het inzicht, het oordeel heeft het geweten verkracht. — Als zulk eene toelichting nu nog geen gevoelszaam licht aanbrengt, dan is de stap der 5 Utrechtsche heeren zeker voor een gewoon menschen- verstand niet te vatten.

De tweede vraag werd aldus beantwoord: „De antiev. partij is met de partij des ge- loofs, de liberale met de partij des ongeloofs. Er kan zelfs van eene partij des geloofs geen sprake zijn, wijl het geloof een persoon- lijk karakter heeft. Eene nieuwe partij moet gevormd worden, van welke de heeren Roël en Rooijlaars te Utrecht en Roert te Dor- drecht de kern moeten uitmaken." Een naam voor zulk eene partij heeft de heer Gunning nog niet kunnen vinden. Waarom, naar niet genoemd de Ethische partij? Wel is waar, drukt deze naam nog wel geen beginsel uit, doch de geheele kracht der ethische partij bestaat immers in vermogen?

De liberale partij heeft gemeend met deze toelichting winst te moeten doen en haar voor eenige dagen aan alle keizers voor de Tweede Kamer in ons district toegezonden. In dit jaar moet weder één onzer afgvaardig- den aftreden en wijl de liberalen zich be- wust zijn, dat de zetels van Middelburg zeer wankelend zijn, beginnen zij al vroegtijdig de kiezers zoogenaamd te bewerken.

GEMEENTERAAD.

De zitting van den Amsterdamschen Raad was gisteren in meer dan één opzicht merk- waardig. Onder de besluiten, die genomen werden, komt dat voor, om een speciale raadscommissie voor het beheer van het eerlang te openen „openbare slachthuizen" te benoemen. Die slachtplaats heet offici- eel — het werd bijstemming uitgemaakt — abattoir, hoewel de heer Delprat een poging waagde om dit „stadhuiswoord" te doen vervangen door „slachtplaats", met de op- merking, dat men in Nederland toch wel de Nederlandse taal mocht gebruiken. Tot gemak van den buitenlandschen handel zal men echter het uitheemsche woord be- houden.

Belangrijker was echter het debat over de Damarak-woestijn.

Zooals men weet is een gedeelte van het Damarak gedeempt, om daarop een Beurs te bouwen. Het uitgestrekte terrein dient thans tot verschillende doeleinden. Tijdens de verbouwing van haar Damkantoren, resideerde de firma Van Gend & Loos in een houten gebouw op een gedeelte van dien grond, en een boekhandelaar, wiens per- sonal verbouwd werd, vestigde daar eveneens een kleine hulpwinkel. Het meest geniet de lieve jeugd van dit terrein, waar een belangrijke steenvoorraad de projectielen bieft, die vaak met een juistheid en vol- harding, die bewondering wekken, op de hoofden der voorbijgangers, of op de ramen der omliggende huizen worden gericht. Men heeft wel eens den raad gegeven op dat terrein augurken te zaaien, of boonen te planten, er een beestenmarkt van te maken en de dieren vast te binden aan het

artistieke hekje, dat het onoverheeren en de maar de toestand bleef al klaagden steen bewoners van den vlakke een moeras, en been. Dan wátop de jeugd zich ver- dan een jsveld, dat alles hadden de be- maakte, magge zijde aan de Warmoesstraat woners ligt klinkers bestraal, maar deze was 't levert zoo sprekend het beeld bestend heuvelenreks, dat het verkeer voor 't uigen bepaald levensgevaaren met zich brengt.

Moet daaraan nu niet een einde komen? was de vraag, in verschillende adressen neêrgelegd, een vraag, die, naar verschil- lende raadsleden deden opmerken, slechts beantwoord zou kunnen worden wanneer men wist hoe het met de plannen voor de nieuwe Beurs stond.

De nieuwe Beurs — er werd zelfs in den Raad getwijfeld of zij wel kwam, of zij wel op het Damarak kwam — komt spoedig, volgens den heer Westenbergh, aan de orde: „binnen den kortst mogelijken tijd," een verklaring, die door den heer Daniëls aldus werd opgevat, dat het dan nog wel een paar jaar zou duren.

Maar de heer Westenbergh en de Voor- zitter beloofden, dat het binnen drie maan- den zou zijn, dat de Raad beursplannen te overwegen kreeg, en liep dat onverhoopt mis, dan zouden bepaalde voorstellen tot herschepping der Damarakwoestijn in een bloemengaarde of iets van dien aard wor- den gedaan.

De lieve jeugd kan dus nog drie maan- den haar hart aan den huidige modder- pool ophalen, en de anderen verheugen zich weder in het vooruitzicht van een behandeling der Beursquaestie, met toebe- hooren.

Voorts zal er weer een nieuwe proefne- ming met het Liernuststelsel worden geno- men, en zullen de raadsleden een rapport ontvangen over de sneeuwopruiming in den jongsten tijd, waarover de heer Van Ogtrop meende te moeten klagen, en waar- voor de heer Hovy de indienstelling van talrijker personeel — vooral in dezen tijd van werkloosheid — aanbeval.

Suiker.

In de gisterenavond gehouden verga- dering der afdeling Amsterdam van de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid werden tot nieuwe be- stuursleden gekozen de heeren P. van Gel- der en Dr. N. P. Kapteyn. Vervolgens trad Prof. J. W. Gunning op met een hoogst belangwekkende voordracht over suiker:

De spreker gaf eerst in breede trekken een historisch overzicht van de ontwikke- ling der suiker-industrie.

De zeer opgewekte wetenschappelijke geest in Frankrijk in het begin dezer eeuw en de steun van Napoleon waren oorzaak, dat men zich op de bereiding van suiker uit beetwortels toelagde. Een vijftal fabrieken werden van staatswege ingericht; vakscho- ren werden opgericht en 50,000 H. A. voor cultuur van beetwortels beschikbaar gesteld. De suiker-industrie werd bevorderd in het belang van den fiscus; men ging uit van het juiste beginsel, dat suiker een ge- notmiddel een specerij is. Spreker geeft aan deze verklaring klem, omdat in den laatste tijd de meening verkondigd wordt, dat de accijns op de suiker moet afgeschaft worden, wijl zij een voedingsmid- del is. Dit is het zeker, want zij kan zuur- stof opnemen, maar vele andere lichamen kunnen dit ook. Maar de fiscus heeft zich er meester van gemaakt, wijl het een zoet makend lichaam is; daarop wil spr. aan het slot zijner rede nog terugkomen.

In Nederland heeft de suiker-industrie in de laatste jaren eene groote uitbreiding gekregen. Daar wordt de grondstof, de beet- wortel, belast; bij ons daarentegen het sap, door de hoeveelheid en de dichtheid te bepalen. Dit laatste leidde tot verbeteringen van de industrie, want al wat boven het als nor- maal aangenomen rendement werd verkre- gen, was zuiver winst. Terwijl men vroeger uit 100 kg. beetwortels 6 kg. suiker ver- kreeg, bereidt men er thans ruim het dub- bele uit.

Een gewichtige vraag was het in hoever de Indische suiker industrie van de hieraan- gebrachte verbeteringen, *mutatis mutandis*, kon profiteren. Dienaangaande wilde spr. enkele punten op populaire wijze in het licht stellen.

De hoeveelheid *saccharine* (de oude, reeds door Dioscorides gebruikte naam), de zuiver- heidsfactor, bedraagt bij den beetwortel 66.3, bij het beetwortelsap 82 tot 90 pCt. De reest belemmert zeer de afscheiding der suiker; in die reest bevinden zich verbindingen van potasch met azijnzuur en mierenzuur, die met de saccharine eene verbinding aan- gaan in den vorm van siroop. Dan treedt de zoogenaamde *gemiddelde* suiker op, welke niet in kristallen kan optreden. Op die wijze kan men rekenen dat 1/4 van het geheele gehalte aan suiker aan den wortel wordt onttrokken.

De wetenschap gaf echter middelen aan de hand om de zoo verkregen stof te ver- werken (o. a. schoen met weinig succes, voor alcohol-fabricatie) en evenals alle die- per doordringen in de wetenschap van indu- strieële zaken tot nieuwe ontdekkingen leidt, vond men daardoor, dat uit het Katoenzaad een stof kan bereid worden (*gossypine*) welke identisch is met de uit beetwortel- stroop verkregen raffinage.

Voor de bereiding van suiker uit suiker- riet heeft het in Europa toegepaste procéde- re osmore geen belang. Daarentegen wel het *diffusie*-stelsel. Dit berust hierop, dat de doode celwand de oplossingen dien zij bevat, doorlaat. Voor die doeding is een temperatuur van 60 à 70° voldoende; ook vergiften bewerken haar. Door den dooden celwand diffundeeren de zouten snel, de suiker iets langzamer, de eiwitachtige licha- men zeer traag. Hierop berust de wijze waarop de suikerafscheiding in de praktijk wordt bewerkstelligd. Tamelijk complex in de uitvoering, maar in beginsel zeer een- voudig, en wat de manipulatie aangaat van een buitengewone netheid, mag men de suiker-industrie een *salon*-industrie noemen. Uitvoerig gaf daarop de spreker de be- schrijving van een diffusie-batterij, welke op dit oogenblik in Hengelo gereed staat om naar Java getransporteerd te worden, waarbij de aangebrachte caloristeurs om den cel- wand te dooden en de diffusie te bespoedi- gen bijzondere aandacht verdienen.

De stoot om het diffusie-stelsel op rietsuiker toe te passen is gegeven door een welen- schappelijk onderzoek, verricht tengevolge van het initiatief van een viertal fabrikant-

ten in Indië, wien daarvoor de dank der natie toekomt. Het gevolg van dat onder- zoek zal een gunstigen invloed uitoefenen op onze industrie op Java, waar wij het vooral thans moeten op prijs stellen, dat er mannen gevonden worden, die hunne energie, talenten en geld voor de verheffing der in- dustrie willen beschikbaar stellen. Het be- lang van Java geldt immers ook het algemeen belang.

Bij de toepassing der diffusie heeft men ook een bijdrage gekregen tot oplossing van het vraagstuk, hoe men op Java *brandstof* kan verkrijgen. De uitgediffundeerde schijfjes riet (*ampas*) zijn gebieken daarvoor zeer geschikt te zijn.

In Amerika is met grooten lof van het rapport der vermelde suikerfabrikanten mel- ding gemaakt; op grond daarvan oordeelt men er het diffusie-stelsel nog beter geschikt voor toepassing op suikerriet dan op beet- wortels.

De gronden, waarom het wenschelijk is de schijfjes eerst te wasschen, worden ver- volgens door den spr. aangegeven.

Ten slotte wil spr. nog enkele woorden wijden aan de vraag, of aan de behoeften aan suiker nog op eene andere wijze kan wor- den voldaan dan tot nu geschiedt. Evenals men uit steenkolen kunstmatige kleurstoffen heeft verkregen in plaats van die uit de meekrap, heeft men daaruit in den laatste tijd de *saccharine* bereid, welke gezegd wordt de suiker te zullen vervangen. Of dit moge- lijk is moet nagegaan worden.

1. De kostende prijs (thans f 60 per KG., maar dit zal over eenige jaren wel anders worden);

2. het zoetend vermogen (*saccharine* is 300 maal zoeter dan suiker; de vergelijking is echter moeilijk, zij lost langzaam op en werkt langzaam op de smaakorganen);

3. haar invloed op de gezondheid (lieders aan diabetes kunnen zonder nadeel *saccha- rine* gebruiken).

Saccharine kan echter nimmer een *surro- gaat* voor suiker genoemd worden; suiker is toch een kool-hydraat dat oxyderend kan werken, dus kan voeden, en dit kan *saccha- rine* niet.

Saccharine kan alleen dienen om zoet te maken. Maar nu zijn er stoffen, die als zij zoet gemaakt worden, de suiker kunnen vervangen. Daar toe behoort de druiven- suiker of *glucose*. Napoleon reeds meende daardoor in de behoefte aan suiker te kun- nen voorzien, maar zij is niet zoet genoeg. Sedert heeft men geleerd ze te maken uit aardappelen-meel. Op zichzelf kan zij niet in concurrentie treden met de suiker, wel echter door vermenging met *saccharine*.

De door uitstekend geslaagde proeven toe- gelichte rede werd door het talrijk opge- komen gehoor zeer toegejuicht.

Rijkspostspaarbank.

Opgave, uitsluitend betreffende het kantoor te Amsterdam, over de maand Dec. 1886.
Bedrag der inlagen f 103,312.96
» » terugbetalingen » 78,078.67

Alzoo meer ingel. dan te-
rugbet. f 25,234.29

Op ult. Nov. 1886 was ten
name der verschillende
inleggers ingeschreven . . . 1,320,807.83

Zoodat het gezamenlijk te-
goed der inleggers aan
het einde der maand Dec.
1886 bedroeg f 1,346,042.12

Het aantal inleggers beliep op dat tijds-
tad 26,661.

Wat het gansche Rijk betreft, raadplege
men de maandelijksche opgave van Z. Exc.
den Minister van Waterstaat, Handel en
Nijverheid, te vinden in de *Staats-Courant*.

Benoomd tot Ridder der Eikekroon, J. H.
Riebart, kapitein-kommandant der „Weer-
baarheidsvereeniging" te Deventer.

Den Haag, 25 Jan. De minister-resident
van Z. M. onzen Koning, te Stockholm,
Jhr. Mr. van Pestel, die ruim een week
hier ter stede vertoefde, heeft heden de
residentie verlaten.

Groningen, 26 Jan. De heeren Ebbens
en Tijdsen hebben het noodig geacht een
adres aan den Koning te richten, waarin
Zr. Ms. aandacht wordt gevestigd op de
blijken van instemming, die bij de Pro-
vinciale Staten met de provinciale inkom-
stenbelasting zijn ingekomen.

Blokzijl, 26 Jan. Uit de gehouden ver-
kiezing van een lid der Staten van dit
gewest blijkt, dat de heeren Loos en Van
der Wijk, beide liberaal, in herstemming
komen.

Vlaardingen, 26 Jan. Bij de gisteren
plaats gehad hebbende verkiezing voor een
lid van den gemeenteraad zijn uitgebracht
332 stemmen. Gekozen de heer Pieter de
Zeeuw, cand. der liberalen, 240 stemmen.
Op den heer D. v. d. Heijden, cand. der
antirevolutionairen, waren 84 stemmen
uitgebracht.

De Lier, 26 Jan. Tot lid van den
Raad alhier is de candidaat der liberalen,
de heer W. van der Wel gekozen. Op den
candidaat der antirevolutionairen waren 16
van de 40 uitgebrachte stemmen vereenigd.

Terneuzen, 26 Jan. Bij de opening der
stembus bleek, dat er, wat de verkiezing
voor den Raad betreft, herstemming moet
plaats hebben tusschen de heeren A. Vis-
ser, liberaal, die 91, en G. Wieland, anti-
revolutionair, die 84 stemmen bekam,
zijnde de volstrekte meerderheid 112. De
heeren W. de Maan, liberaal, en J. van de
Ree, antirevolutionair, bekwamen voorts
resp. 30 en 16 stemmen.

GEMENGD NIEUWS

De Werkloozen

vergaderden heden weder in het Volkspark.
Die vergaderingen nemen allengs een meer
onstuimig karakter aan en er wordt zelfs
beraadslaagd over misdadige voornemens en
daar toe aangezet.

Dat is het volgen van een verkeerd
weg. Het is gemakkelijk de hongerenden
op te ruïnen, ze tot misdaad aan te sporen,
maar men vermeerdert daardoor slechts de
ellende. Hoe langer hoe meer begint men
in het Volkspark te wroeten in het geheim.

Immers al heeft het bestuur van de Ver-
eeniging van Werkloozen geen gelegenheid
verzuimd om, wat haar betreft, elk boos plan
te ontrouwen en den weg van orde aan-
gevozen, toch traden er eergisteren reeds
sprekers buiten de orde, door, laat ons het
noemen: helpeke plannen aan de hand te

doen en clubs in het leven te roepen tot het
verzinne van listen en praktijken.

Die treurige gedachte werd heden in de bij-
eenkomst in het Volkspark — zeker 'n di-
zend man stond daar schouder aan schouder —
wederom geuit. Zeker *Sikken* betoogde, dat
aan dat bedelen om brood een einde moest
komen, en ook geen geweld zou baten om-
dat het volk niet, zoals de overheid, wape-
nen heeft. Maar den eenigen weg tot ver-
betering zag hij in list.

Blijkens enkele kreten van „ja! ja!"
stemde men met dit gevoelen in. „Dat ja,
ja, — zei Sikken — redt niet. Is er niet een
met een flink hart, die zich wil overgeven
aan een daad van redding? Zoo ja, laat hij
zich tot mij overgeven!"

„Ien bood zich een man uit de menigte
aan. Wel ging er een *st! st!* uit de massa
op, als lijde men voor de gevolgen. Maar
de man bleef zich aanbieden met de wor-
den, „ze kunnen mij krijgen!" en zou Sik-
ken wel zijn naam en woonplaats mede-
deelen.

Kramer, Walters en Hubers die opkwamen
tegen den raad van Spee om, zij het ook
ordeijk, door de stad in dubbel geld te trek-
ken en als morgen het antwoord van den
Burgemeester niet beviel, Zaterdag meteen
bus langs de huizen te gaan, — die mannen
hebben de treurige opwekking tot list en
laag toch niet kunnen onderdrukken.

Van dat trekken door de stad kwam niet,
doordien, na den raad daartoe, door andere
sprekers andere gedachten werden opgewekt.
Gezondere afleiding was het brood — dat bij
2000 stuks aan het hek bij het heengaan werd
uitgereikt — maar ontgeenzeggelijk zullen
er enkelen zijn heengegaan met gedachten
door een nieuwen spreker uit het volk heden
weer opgewekt, welke, omdat het nu komt
tot geheim wroeten, ook andersdenkenden
tot ernstige overweging moeten stemmen.

De spoedige openbaarmaking van de pro-
cessenverbaal der verhooren, voor de commis-
sie van enquête omtrent den fabriekmatigen
arbeid afgelegd, is, behalve aan de voortref-
felijke leiding van den voorzitter der commis-
sie, bijgestaan door de medeleden, en de
voortvarendheid van hen en den griffier der
Tweede Kamer, ook voor een goed deel te
danken aan den inspannenden arbeid en de
vlijt van het corps stenografen der Staten-
Generaal. De Directeur der stenografische
inrichting, die de werkzaamheden dagelijks
leidt, heeft de taak van de heeren steno-
grafen aldus verdeeld, dat elk niet langer
dan beurtelings twee minuten aantekening
houdt van de vragen en antwoorden. Deze
inkorting van den duur der beurt, in den
regel vijf minuten, heeft dit gevolg, dat de
getuige, onmiddellijk na afloop van zijn ver-
hoor, de zuivere fotografie zijner medede-
elingen voor zich heeft, teneinde het gespro-
kene met den griffier of zijne adjudanten
na te zien. De meeste getuigen uit den
arbeidersstand hebben woordelijk gesproken
zooals in het verslag staat te lezen. Velen
hunner drukken hunne gedachten vloeiend
en regelmatig uit. Waar de toen meer fa-
milair klinkt, streven de stenografen er
naar, den getuige weer te geven zooals deze
op zijne eigene manier spreekt. Ook valt
het hun niet moeilijk, het woord der vrou-
welijke getuigen onder de fabrieksbevolking
getrouw terug te geven, en dit is een waar
kunststuk, als men bedenkt, hoe eigenaar-
dig dergelijke sprekers, die gewoonlijk
met haar drieën of viereën voor de commissie
zitten, kunnen praten. En al maken de
Limburgers met hun half-duitschen, half-
franschen tongval ten heeren niet ge-
makkelijker, toch is het tegenwoordige
stenografische stelsel, bij het corps aange-
nomen, bij machte om ook de ergste barba-
rismen, ja de vreemdste klanken in te kee-
nen over te brengen.

Bij een der enquête-verhooren kwam o. a.
een getuige voor, die Hollandsch sprak noch
verstand. Het geheele verhoor moest in het
Fransch plaats hebben. De vragen en an-
twoorden kruisten elkaar met de gewone
snelheid een uur lang. En binnen een kwar-
tier na den afloop lag het verbaal, waarin
woord voor woord het gansche verhoor was
opgenomen, in het Hollandsch uitgescre-
ven gereed ter tafel. Zouden de Engelsche
en Duitse collega's zich even goed van
zoo uiterst moeilijke taak hebben gekwe-
ten? — dus wordt terecht gevraagd.

Ook een bezuiniging! Ten einde het ge-
meentebudget te ontlasten hebben B. en W.
van Oosterland besloten, aan de verslagge-
vers der dagbladen de koffie, die zij staande
de vergaderingen gebruiken, niet meer gratis
te verstrekken. Indien ze dus aan de koffie
zoo gehecht zijn, dat zij het gebruik er van
onder de raadsvergaderingen niet kunnen
nalaten, zullen ze den drank uit hun zak
hebben te betalen.

Te Noordwolde waren een vader en zoon
bezig met houtthakken. De vader struikelde,
terwijl de zoon de bijl liet neervallen; met
het treurig gevolg dat de bijl den vader
zoodanig in het hoofd trof, dat zijn toestand
zeer zorgwekkend is.

Uit Kampen schrijft men ons dd 26 Jan;
Het is in de rivier voor deze stad zijt nog
onbewegeijk vast tot aan zee. Ter hoogte
van Zalk zit het over een lengte van 1500
M. vrij hoog opgestapeld. De IJselstand bleef
hier de laatste 48 uren op één hoogte. De
communicatie met het Kampereiland wordt
geregeld onderhouden met roeiboort en met
pont zoowel hier als te Grafhorst over het
Ganzediep.

Uit de Jan Gijzenvaart, onder de gemeente
Velsen, is opgehaald het lijk van een 40-
jarige vrouw, te Haarlem woonachtig, die
sedert eergisteren werd vermist. Men ver-
moedt, dat zij tengevolge van den mist in
het water is gelopen.

Gisterenochtend heeft eene stoomboot be-
proefd de reis van Nieuwediep naar Am-
sterdam te aanvaarden, doch na 5 uren sto-
mens kon het schip niet verder komen dan
tot de Zandsluis, in de gewone omstandig-
heden op een uur afstand stoomens van
Nieuwediep gelegen.

Het ijs op het Noord-Hollandsch kanaal
is nog zoo dik, dat men op vele plaatsen
zonder gevaar er over kan loopen. Door-
dien het 's nachts nog blijft vriezen, wordt
de opening der vaart in de eerste dagen nog
niet verwacht.

Gedurende den laatste tijd zijn te Roer-
mond door jagers en landbouwers, onder
bijzondere goedkeuring van den Commis-
saris des Konings, groote drijfacten ge-
houden op vossen en wilde zwijnen. Slechts
één zwijn is gedood, en wel eene zeug met
acht jongen. De jachtliehebbers zelve staan
er verbaasd over, dat men geen grooter aan-
tal heeft gedood, daar men ze soms bij
troepjes van tien stuks op klaarlichten dag
hun vernielingswerk tot nabij de woningen
gaf verrichten.

De jagers verklaren, dat de zwijnen dade-
lijk over de grenzen vluchten en in het
dichte hooft aldaar de wijk nemen.

De Duitse klop- of drijfacten leveren

beter uitkomsten; geduren twee dagen toeh
werden 9 en 7 zwijnen gedood. Het beste
ware, eene afspraak te maken met onze
naburen, om tegelijk op Duitsch en Neder-
landsch grondgebied te drijven. Eene be-
hoorlijke opruiming onder deze gevaarlijke
dieren zou dan niet kunnen uitblijven.

Ook in de gemeente Tholen heeft het ijs
een slachtoffer geëischt. Een 12-jarige knaap,
Cornelis Cunst, gebeten, had de onvoorzich-
tigheid zich te dicht bij een bijt te begeven,
wat tengevolge had dat hij er in zakte.
Hoezeer zijn 11-jarige kameraad, die in de
nabijheid zich met schaatsenrijden ver-
maakte, alle pogingen in 't werk stelde om
hem te redden, mocht dit niet baten; hij zelf
werd nog bijna het slachtoffer van zijn
menscheiervendheid, doordien hij mede in
het gat viel. Door de spoedig aangebrachte
hulp kon met men er in slagen, hem nog
levend boven te brengen, doch wat den
anderen knaap betreft, de pogingen om de
levensgeesten op te wekken, waren te ver-
geefs: hij was reeds overleden.

Twee jeugdige kinderen uit de Limburg-
sche gemeente Schaasberg, die Woensdag
der vorige week door hunne ouders naar
het 1½ uur van daar gelegen Kolsheidt
waren gezonden om eenig geld aan een bloed-
verwante te vragen, en die met straf bedreigd
werden ingeval zij het verlangde niet me-
debrachten, zijn, daar zij geen geld konden
krijgen, tot heden niet in de ouderlijke wo-
ning teruggekeerd. Alle nasporingen naar
hen zijn vruchteloos gebleven.

Een grappenmaker had de vorige week de
aardigheid (?) om verschillende personen op
de Teteringsche heide aan het graven te
zetten tot den aanleg van de Bredasche wa-
terleiding. Zaterdag, de gewone betaaldag,
was deze bedrieger echter gevangen, zoodat
het werkvolk nog op betaling wacht. Tot
nog toe is deze aspirant-ingenieur, voor de
waterleiding onbekend gebleven.

De Staats-Courant.

Benoomd tot notaris binnen het arrondis-
sement Groningen ter standplaats de ge-
meente Leens, J. Th. W. Kellingh, candi-
daat-notaris te Groningen.

De heer B. C. J. Heyman, lid van de
Algemeene Rekenkamer van Nederlandsch-
Indië is, op zijn verzoek, eervol uit 't lands
dienst ontslagen met toekenning van pensio-
nen.

Blijkens bericht van Zr. Ms. minister-
resident te Madrid, heeft de Spaansche Re-
gering de haven van Montevideo met cho-
lera besmet verklaard.

Volgens mededeeling van Z. M. poli-
tiek agent en consul-generaal in Egypte,
worden aldaar de herkomsten van Bessain
wederom tot het vrije verkeer toegelaten.

Kerk en School enz.

Beroepen.

Ned. Herv. Kerk. Te Aagtekerke, C. Hart-
wigen J., cand. te Utrecht. — Te Tholen,
H. Pop, te Hagstein.

Gisteren aanvaardde heer Dr. H. Treub
het hoogleeraarsambt bij de faculteit der ge-
neeskunde aan de Rijkse Universiteit te Lei-
den, met het houden eener redevoering in
het groot auditorium „Over de verdiensten
der Nederlanders op het gebied van de bek-
kenleer".

Door den Minister van Binnenlandse
zaken is aan Gedeputeerde Staten der pro-
vincie eene aanschrijving gericht, waarin
hij hun verzoekt, het aantal onderwijzers,
dat op 1 Januari 1890 in functie moet zijn,
te berekenen naar het getal leerlingen, oat
op 1 Januari 1887 tot de schoolbevolking
behoort. Naar aanleiding van eene deswege
gedane vraag door Gedeputeerde Staten van
eene der provincieën, noodigt de Minister de
Gedeputeerde Staten uit, bij de berekening
van het vereischte getal onderwijzers, het
getal kinderen, dat op 15 Januari 1887 tot de
schoolbevolking behoort, tot grondslag te
nemen, zijnde deze maatstaf voorgeschreven
bij art. 24, laatste alinea der wet op het lager
onderwijs.

Terwijl bij vroegere overeenkomst tus-
schen de gemeenten Voorst en Epe was
bepaald, dat de kinderen wederkeerig de
naburige openbare scholen in beide ge-
meenten mochten bezoeken, is deze rege-
ling onlangs door de gemeente Epe inge-
trokken, door de 17 leerlingen uit Nijbroek
(gem. Voorst) van de school te Oene (gem.
Epe) te verwijderen.

Bij besluit van 22 Januari j.l. is thans
door den raad der gemeente Voorst be-
sloten, genoemde overeenkomst in te trekken,
en alzoo aan de 37 leerlingen uit Vaassen
(gem. Epe) de school te Nijbroek te ont-
zeggen.

De eerste bijeenkomst der afdeling Wom-
mels en Omstreken van de „Vereeniging
voor Christelijke onderwijzers en onderwij-
zeressen in Nederland," zal Zaterdag 5 Fe-
bruari des voormiddags 10 uur D. V. plaats
hebben te Wommels. De agenda luidt:
1. Opening. 2. Notulen. 3. Bijbelbespreking
Gen. 12: 1-8; inleider de heer Romkema.
4. Bestuursverwisseling, verslagen enz.
5. Mededeelingen en voorstellen 6. Olivier
Cromwell, referent de heer Pasma 7. Agenda.
8. Sluiting.

Tot hoofdonderwijzer aan de Christelijke
school te Wommels is benoomd de heer
K. Spijksma, als zoodanig werkzaam te
Witmarsum.

LANDBOUW EN VEETEELT.

De Minister van Staat, Minister van Bin-
nenlandse Zaken, overwegende, dat bijk-
kens ingekomen ambtsberichten de epidootie
van schaapspokken uit Zeeland is geweken,
heeft goedgevonden, te bepalen dat, met
ingang van 31 dezer, de art. 1 en 2 van het
aangehaald Koninklijk besluit niet langer
van toepassing zijn op de in gemelde be-
schikking vermelde gemeenten Clinge,
Grauw, Kapelle en Rilland-Bath.

Onderscheidene Drentsche dorpen bezaten,
dus meldt men aan de N. R. Ct., vroeger
aanzienlijke voorraden eikenhout die thans
reeds meerendeels verworpen zijn.

onder N. P. Was 4 cM.

ADVERTENTIËN.

De 30jarige Echtevereeniging
onzer geliefde Ouders
JOHANNES HENNEVELD
en
HENDRIEN SOPAR,
wordt heden dankbaar door hunne
Kinderen herdacht.
J. HENNEVELD.
H. HENNEVELD.
P. D. J. HENNEVELD.
Amsterdam, 28 Jan. 1887. (994)

Door Gods goedheid voorspoedig be-
vallen van een welgeschapen DOCH-
TER **H. VAN HIES,** innig geliefde Echt-
genoot van
W. BRUNS SLOT Pzn.
Hoogeveen, 24 Jan. 1887. (961)

Heden berief mijne geliefde Echtge-
noot **JOHANNA MARIA FILIPPO,**
voorspoedig van een welgeschapen DOCH-
TER. De Heere zij gelooft.
J. BREUKELAAR, v. d. v.
Arns, 24 Jan. 1887. (991)

In haren Heer en Heiland ontsiep
heden avond op 71jarigen leeftijd,
mijne innig geliefde Echtgenoot
FOKKJE RIEMERS LAMMINGA.
Naar heengaan vervult mij, mijne
Kinderen en behuiskinderen met diepe
drouwheid.
R. A. DE RUITER.
Marlous, 24 Jan. 1887. (864)

Heden overleed tot onze diepe smart
onze lieve **MARIA WILLEMINA,** in
den leeftijd van 15 maanden.
W. J. BERENDS J.Jz.
M. B. BERENDS-KLINKERT.
Zwolle, 26 Jan. 1887. (990)

Heden overleed na een kortstondig
en geduldig lijden, onze innig geliefde
Moeder en Behuiskinder, **MARIA**
VAN DEN BERG, Wed. van den
Heer **B. NOORDAM,** in den ouder-
dom van 63 jaar.
Namens Kinderen en Behuiskinderen en verdere familie-
betrokkenen,
AD. NOORDAM.
Maastricht, 26 Jan. 1887. (997)

Heden ontsiep zacht en kalm in
zijn Heer en Heiland
WILLEM VAN AMERONGEN,
in den ouderdom van tachtig jaar en
vijf maanden.
Zijn leven was Christus.
Sterven zijn gewin.
Wed. W. VAN AMERONGEN,
GOLBERGEN,
Kinderen en Kleinkinderen.
Amsterdam, 24 Jan. 1887.
Koningstraat 6. (995)

Heden overleed na een langdurig
en geduldig lijden, tot diepe drouw-
heid van mij, haar hoogbejaarde Moeder,
Kinderen, Behuiskinderen en Kleinkin-
deren, mijne innig geliefde Echtge-
noot **MARIA ELISABETH BACH,**
in den ouderdom van ruim 63 jaar,
na een gelukkige echtsamenleving van
ruim 45 jaar. Het betaamt ons Gode
te zwijgen, die geen rekenschap geeft
van zijn daden, maar wiens doen
enkel liefde is.
Uit aller naam,
H. WALLIEN.
Amsterdam, 21 Jan. 1887. (1002)

Voor de vele hartelijke blikken van be-
laangstelling bij de geboorte onzer Doch-
ter ondervonden, betuigen wij onzen har-
telijken dank.
J. H. KARRES.
J. E. KARRES-WERNER.
Utrecht, 27 Jan. 1887. (1006)

Hoofdonderwijzer.

Wegens 't aannemen der beroeping te
H. I. Ansbach door den Heer **G. BLOK,**
wordt gevraagd aan de School voor Chr.
Nationaal Onderwijs te Broek op Langendijk,
een **HOOFDONDERWIJZER** van besliste
beginselen. Een of meer aantekeningen zeer
gewenscht. Salaris f 450, benevens de in-
komsten der Avondschool. Voorts vrije wo-
ning, vrijdom van alle belasting, uitgezon-
derd den 5den grondslag van het personeel.
Belanghebbenden gelieven zich aan te
melden voor 4 Februari aan den Voorzit-
ter van 't Bestuur.
(1001) **Dr. J. WIETEN.**

DIENSTBODE,

kunnende strijken. Grootte wasch buitens-
huis. Zonder bewijzen van eerlijkheid en
goed gedrag onnodig zich aan te melden.
Adres, onder let. W., aan den Boekhan-
delaar **H. J. KOEBRUGGE,** Dordrecht.

J. JOHN. GREVERS,

is on blijft dagelijks tot na-
dere aankondiging tot Con-
sultoren

Kelzersgracht 228.

TE KOOP:

Een op de Werf geheel gereed staand
nieuwbouwd,
Ijzeren Paviljoen-Boezierschip,
van circa 40 Ton, uitnemend geschikt voor
een **BEURTVEEK,** te zien en te bevragen
op de Scheepbouwwerf van **A. VULK,**
te Capelle a/d IJssel. (992)

Ster-Horloges.

Zie elk Nummer van
de Standaard van Dordrecht.

De TARIEVEN der
Levensverzek.-Maatschappij
„UTRECHT”,
Leidsche Straatweg No. 4 en 5,
TE UTRECHT.

zijn volgens de nieuwste statistieke
gegevens berekend. De deelnemers
deelen in 50 % der netto winst.
Kantoor te Amsterdam, Kerkstraat 309.

De beste GASMOTOR is de
Gasmotor van Rennes.
Vraagt Prijs-Couranten en Attesten aan
de „Machinefabriek Drakeburgh” van
D. W. VAN RENNES,
TE UTRECHT.

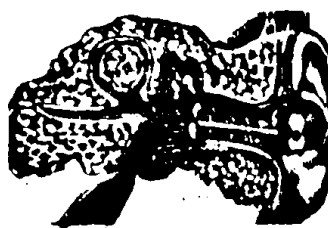
MAASPIJN. MAASKAMP.
Na ontvangst van 75 Cent, verzend J. A.
BOOM, Apotheker te Middel, franco een
doos **Maaspijn,** waaraan honderden
Maaglijders genezen zijn van Maaspijn,
Maagkramp, Zuur, Braking en slechte Spijs-
vertering, waarvan de schriftelijke bewij-
zen ter inzage liggen. (418)

Eerste Prijzen te:
Parijs . . . 1867.
Weenen . . . 1873.
Santiago . . . 1875.
Philadelphia . 1876.
Parijs . . . 1878.
Parijs . . . 1878.
Milaan . . . 1881.
Amsterdam . 1883.
De eenige groote
Gouden Medaille op
de Uitvindingen-Ton-
toonstelling
Londen 1885,
onder 32 mededingen-
de Amerik. Orgelfa-
brikanten.

Productie 000'091 Orgels.

MASON & HAMLIN's

Amerikaansche Orgels,
de beste der wereld en door hunne deugdzaam-
heid tevens de goedkoopste.
Zantrijke toon, aangename aanslag en zu-
ivere afwerking zoowel in- als uitwendig, zijn de
kenmerken der **MASON & HAMLIN's Orgels.**
Nieuwe sierlijke modellen van f 195 (2 spel),
f 200 tot f 500 en hooger zijn heden ontvangen.
C. C. BENDER. — LEIDEN.
Hoofd-Agent voor Nederland en de Indiën.
— Geïllustreerde Catalogus (48 bladzijden)
franco op aanvraag.

GENEZING der DOOFHEID

De GEPATENTEEDE KUNSTHORENPLUZEN van
NICHOLSON genezen de doofheid, waardoor zij
ook ontsien wordt — de oorgewoontelijke geringe
hebben plaats gehad. — Men sende 13 1/2 cents om franco een
postkaart, werk van 30 bladz. in de hollandsche, franche of duitse
taal te ontvangen; dat werk bevat belangrijke beschrijvingen
der proeven, aangevend om de doofheid te genezen, benevens
aanbevelingen van Doctoren, Advokaten, Raadsherrn en andere
aanwielige personen, die door deze **THORNTON'S** pluzen
genezen en te zeer aanbevelen. — Men schrijfe onder opzigt van
een coupon aan **J. H. NICHOLSON, c/o. Drukker, te VANLIE.**

f 1.50. Pakket van dubbele waarde. f 1.50.

Alom franco na ontvangst van Postwissel of Zegels verzend ik 50 vellen best
commercial gelijnd Postpapier en 50 beste passende Enveloppen, 1 flacon beste
Inkt (kleur naar verkiezing), 1 stuk best rood Brievenslak, 1 flacon Lijm met kwastje,
1 sterk Schrijfboekje, 12 beste Schrijfpennen, 1 schuif Schrijfgarnituur, inhou-
dende: 1 Liniaalje, 1 Penhouder en 1 Potlood.
Al wie dit pakket bestelt, ontvangt bovendien nog geheel en al Cadeau: 1 ster-
ke mooie Portemonnaie, 3 stukken beste Zeep, 1 sterke nieuw model Nickel
Horlogeketting. Verder ontvangt iedere koper nog iets verrassende Cadeau, geen
bons maar bij het Pakket reeds bijgepakt.

Zending op Rembours f 1.65

Alwie 3 Pakketten tegelijk bestelt, ontvangt bovendien Cadeau 100 prachtige
Naamkaartjes, op dubbel Glacé of dof Carton en letter naar keuze.

A. H. VAN DAM, Boekhandel, Culemborg.

Dr. S. E. OUDSCHANS,

Heel- en Verloskundige, speciaal Arts voor Mondgebreken.
Operaties zonder de MINSTE pijn en ZONDER nachgas of chloroform.
Consulten alle werkdagen tot 4 ure.

Amerikaansche Tandheelkundige Inrichting
WETERINGSCHANS 75, AMSTERDAM.

Genootsch. „Liefdadigheid Naar Vermogen.”

Kantoor: RAAMGRACHT 4.

Eerevoorzitter **Mr. G. VAN TIENHOVEN,** Burgemeester van Amsterdam.

Maandelijksche opgave van gewenschte plaatsalogen.

Onder de door ons voor hulp op de lyst geplaatste personen bieden zich aan:

7 Bewakers.	1 Stofleider.
3 Breisters.	1 Smid (voor Kachelwerk).
1 Baker.	3 Timmerlieden.
1 Huishoudster (gebuid).	1 Timmerman (schoeps).
8 Kantoorloopers.	
6 Loopers (met de kar kunnende omgaan)	
7 Magazijnknechts.	
1 Meubelmaker.	
12 Naalsters, (aan haar adres).	
3 Naalsters (buitenshuis).	
5 Oppassers.	
2 Portiers.	
2 Schrijvers (aan hun adres).	
1 Stuccadoor.	

Aan allen, die één of meer van bovengenoemd de personen mochten behoeven, wordt
verzoekt daarvan opgave te doen ten Kantore van het Genootschap, Raamgracht 4.
Aan aanvragen om personen, in deze opgave niet genoemd, kan heden niet wor-
den voldaan.
Amsterdam, 15 Jan. 1887. (998)

HET BESTUUR.

NATIONALE

LEVENSVZERKERING-BANK

BOOMPJES No. 9, ROTTERDAM.

Volteekend Waagborgkapitaal f 1,000,000.
Verzekerd bedrag uit December 1880 f 13,704,811 10
Reserve uit December 1880 f 3,380,944 00/3
Totaal uit December 1880 f 17,085,755 10/3
Premien en interesten in 1880 ontvangen (behalve de koop-
sommen voor lijfrenten) 603,324 18/4

Levens- en Kapitaalverzekeringen, met 50 pCt. maandel. in de winst, Uitsluit- en
Studieverzekeringen, Lijfrenten, Pensioenen, enz.

KUNSTTANDEN. Een tand f 4 f 5, meerdere f 3. Gebitten f 50
f 100 plaatst **A. VAN LEEUWEN,** Mechanisch Dentist,
geheel zonder pijn. Reparaturen in 3 uur klaar. Reguliergracht 106 Kerk-
straat 68, Amsterdam. Des Zondags alleen bij voorafgaande kennisgeving.

GEER'S. CATZ & Co., Tilburg. SPECIALITEIT
in Flaneln en Domets.
STALEN OP AANVRAAG.

E. BRANDSMA, AMSTERDAM.
Kalverstraat 158,
IN HET BIJZONDER WORDT DE AANDACHT GEVESTIGD OP:
Souchon Thee à f 1.30 per 5 Ons.

Bij **ZALSMAN te Kampen,** verschijnt:
Kerkelijk Handboekje.

Bevattende de voornaamste acten der Na-
tionale en Provinciale Synoden, alsmede
de Post-acta der Synode te Dordrecht in
1618 en 1619.
Tien deelen van Predikanten en Kerkorators.
Prijs f 1.20.

Hôtel Maassen, Haag.
Logies, Ontbijt, Bougie, Service f 2.
Table d'Hôte met 1/2 fl. Wijn f 2.25.

G. & J. COOL, Bloemgracht 77.
Uitgebreide Magazijnen van **MARMEREN SCHOORSTEEN-
MANTELS en GRAFMONUMENTEN.**

In de bekende Magazijnen bovengenoemd, zijn thans, behalve een zeer groot aantal
Marmeren Schoorsteenmantels, ook opgesteld: **GRAFMONUMENTEN en GRAFSTENEN**
op ware grootte, Marmeren Grafkruisen, etc.
Tot een bezoek houden zich beleefdelijk aanbevelen:

G. & J. COOL, Fabrikanten.

NEDERLAND.

Naamloze Vennootschap van Verzekering
op het Leven.

Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 17 Juli 1868.

Gevestigd te AMSTERDAM: Kelzersgracht No. 245.
Directeuren: **Mr. LEONARD WOLTERDIJK** en **Mr. L. J. DUBOUACQ.**

Verzekering bij overlijden. — Verzekering bij overleving. — Verzekering bij leven
op een bepaalden dag. — Saamgestelde (gemengde) verzekering. — Dadelijk ingesane
en uitgestelde lijfrente. — Stodie- en uitzetverzekering. — Overlevingskassas.

Inlichtingen en tarieven zijn te bekomen aan het **KANTOOR te AMSTERDAM**
en bij Heeren Agenten buiten Amsterdam.

GEDRUKTER KONINKL. NEDERL. STOOMDRUKKERIJ, WAARWEGSTRAAT 103, AMSTERDAM.

De Caputem (tuyn) zijn bij vromt
het middel der bronchitis, mambroeg-
heid, asthmas, de handtekening R. tuyn
staat in het zwart op elke witte capsule.
Prijs f 1.25.

Ik heb een vromt sinter en hooft de dag
en nacht. Na vromt sinter geneest
mijne stad gonnentend te hebben, want ik
ik van de Caputem (tuyn) gebruik en
wordt onmiddellijk verlicht. Ik heb bereid ik
nog wel en ik kan niet anders dan een
lijdende personen aanbevelen. — Agnes
Lambert te Lissabon.

Geen f 15 meer

doch voor minder dan een derde ge-
deelte van den prijs en van de waarde.

HET OOSTEN,

met 315 koning Platen en 15 Plati-
geonden door **VON SCHWELLEN** 1881
CHENNEL, koninkrijk Prachtigsteekwerk
van meer dan 500 bladz., vervattende:
Albanie, (Thessalië, Macedonië, Servolië,
de eilanden en vasteland van Klein Asie,
Armenie, Kurdistan, Mesopotamië, Arabië,
Syrië, Palestina en het Heilandsland van
den Sinai, Egypte, Nubie en Egyptisch
Sudan, Libanon, Tyrusland en Finis,
Illustratiën met 915 Platen en 18 Plati-
geonden.

't is een pracht, een geset om dat
belangrijke werk in eigendom te hebben;
het gelooft van de prijs f 15 gebonden nog
f 10, nu kost het bij mij een met inge-
de in plaats van f 13.50 voor slechts
f 7.50 of in koning Placht voor slechts
f 4.50.

Men sende dus Postcard van f 3.75 of
van slechts f 4.50, waarbij staat: „Pracht-
werk Het Oosten”, dan is de verzending
ongekondt verzonden en franco thuis.
Verzenden bij **D. BOLLÉ,** Huis van
Boek en opzichten, Haag bij de Vischmarkt
te Rotterdam. (120)

Verzuim toch niet

een koopje! Spoedig eer het te laat is!
De Chr. Schenkalender van mijne vromte
aanbevelingen is binnen veertien dagen —
ruim 3000 Ex! — uitgekocht. Om nu
weir franco thuis een bijzonder mooi
Christ. Schenkalender en den gewenschten
Spreekwoorden Schenkalender en den
nog een boek op den koop toe, allen bij
elken minstens Twee Gulden waarde, te
ontvangen, behoeft men slechts — maar
spoedig! postwaard groot 30 Cent te sen-
den en op de stook zetten: A, B en boek.
Voor 2 Christ. Schenkal. 50 Cent en den
2 Spreekw. Schenkal. 50 Cent en den
op de stook zetten: 2 A of 2 B en boek.
Adres **J. H. DUNK,** Oppert 150, Rot-
terdam. Magazijn van goedkope boeken.

WIE OP RIJPEKE LEEFTIJD

gemakkelijk vromte talen wil leeren,
schafte zich aan:

Het FRANSCH zonder MEESTER.

Compl. in 50 lessen à 25 Ct. per les.

Het DUITSCH zonder MEESTER.

Compl. in 50 lessen à 25 Ct. per les.

Het ENGELSCH zonder MEESTER.

Compl. in 50 lessen à 25 Ct. per les.

Practische methode om door Zelf-
oefening, in korten tyd, Fransch,
Duitsch en Engelsch te leeren lezen,
spreken en schrijven door **H. O.**

STRIJTT en **E. SCHREFFEL,** leeren
bij het Gymnasium en Middelbaar
Onderwijs.

Uitgave van **VOORDRIFT & SMT**
te Groningen.

Men lezent in bij alle boekhand-
len en (op plaatsen waar deze niet
zijn) ook bij de Postkantoren of tegen
inzending van een postwissel à f 1.25
over alle taal bij de uitgever.

Prospectus alom verkrijgbaar.